

Inleiding

Excel 2016 3/3 is het derde deel van een reeks van drie delen over Excel. We veronderstellen in dit deel dat je de technieken die aan bod zijn gekomen in de eerste twee delen onder de knie hebt.

In het eerste hoofdstuk komt de *Wat-als-analyse* aan bod. In de *Wat-als-analyse* worden de waarden in bepaalde cellen, invoervariabelen genoemd, gewijzigd. Door de invoervariabelen te wijzigen, veranderen de resultaten... of m.a.w. "*Wat* zou het resultaat zijn *als* we deze invoervariabelen gebruiken?". We bespreken in dit verband Gegevenstabellen, Scenariobeheer, Doelzoeken en Oplosser.

In het tweede hoofdstuk gaan we in op gegevensvalidatie. Indien een gebruiker slechts bepaalde waarden mag invullen in een cel, kan je een keuzelijst aanbieden of je kan de ingegeven waarden evalueren en eventueel een boodschap tonen. In het derde hoofdstuk gaan we hierin een stap verder en voegen we formulierbesturingselementen en ActiveX-besturingselementen toe.

In het vierde hoofdstuk besteden we aandacht aan de integratie van Excel met andere Office-pakketten. We leren het verschil tussen het insluiten en koppelen van gegevens van een andere toepassing.

Een groot gedeelte van dit boek gaat in op het gebruik van macro's en het automatiseren van handelingen m.b.v. de programmeertaal Visual Basic for Applications (VBA) in Excel. Je leert eerst macro's opnemen. Daarna leer je de taal VBA stapsgewijs kennen.

Je kan dialoogvensters maken om aan de gebruiker informatie te vragen. We voegen in dat geval een formulier toe aan de werkmap. De acties die moeten gebeuren indien je op een knop klikt of bij een keuze uit een keuzelijst, schrijven we weer in VBA. Dit behandelen we in hoofdstuk 12.

In het laatste hoofdstuk spreken we vanuit VBA in Excel objecten aan in andere toepassingen. We maken een rapport in Word op basis van gegevens en een grafiek in Excel.

Net als in de eerste twee delen wordt exemplarisch gewerkt. In elk hoofdstuk worden één of meerdere voorbeelden uitgewerkt. Aan de hand van deze voorbeelden leer je de technieken van Excel kennen.

Na elk hoofdstuk zijn oefeningen opgenomen. Maak ze. Je verwerkt de leerstof en je ontdekt nog meer nieuwe elementen.

Ik hoop dat je Excel nog wat meer leert doorgronden m.b.v. deze cursus. Opmerkingen die een latere uitgave kunnen verbeteren, zijn welkom.

Roger Frans
februari 2017

Afspraken

We gaan van start... In de volgende hoofdstukken leren we aan de hand van concrete voorbeelden Excel gebruiken. We veronderstellen dat je de voorbeelden op de computer uitvoert.

De acties die je als gebruiker stapsgewijs moet volgen, worden als volgt genoemd.

- Je geeft je wachtwoord in. Dit wachtwoord wordt niet op het scherm getoond. Je krijgt enkel sterretjes (*) te zien. Je klikt op de knop *OK* om te bevestigen.

Het pijltje geeft aan dat er iets van je verwacht wordt. Na het pijltje wordt omschreven wat je moet doen.

Nieuwe begrippen zijn **vet** gedrukt, namen van menukeuzen, knoppen, e.d. zijn *schuin* gedrukt. De verschillende opdrachten en/of menukeuzen die je moet kiezen, zijn gescheiden door een schuine streep, bv. *Tabel / Tabel invoegen*.

Indien je tekst letterlijk moet ingeven, wordt dit in een ander lettertype weergegeven: Dit moet je letterlijk intypen.

Er horen een aantal bestanden bij het boek. Je kan deze bestanden downloaden op de website van de uitgeverij van dit boek, Campinia Media. Ze zijn gebundeld in een zip-bestand zodat je maar één bestand moet downloaden.

- Surf naar <http://www.campiniamedia.be>.
- Kies *Catalogus*.
- Typ *Excel 2016* in het zoekvak *Trefwoord* en klik op *Zoeken*.
- Selecteer het boek door op de naam van het boek te klikken.
- Download de startbestanden door op de koppeling *Download voorbeelden* te klikken.

Je volgt verder de instructies van je browser om het bestand op te slaan.

Je pakt daarna het bestand uit. Je kan dit bv. doen door in het linkergedeelte van Verkenner op het bestand te klikken en de map die je in het rechtergedeelte ziet, te kopiëren.

Je plaatst de map *Ex2016_3_Start* bij voorkeur onder de map *Documenten*. De map bevat bestanden die je nodig hebt om de voorbeelden en oefeningen in deze cursus te maken. We noemen deze map verder de **startmap**.

De voorbeelden en oefeningen die je in deze cursus zelf uitwerkt, plaats je in een map met de naam *Ex2016_3_Opl*. We spreken in het boek van de **oplossingenmap**.

Je vindt in de startmap ook het bestand *Appendix Excel 2016-3.pdf*. Het bestand bevat

- **Installatie**
Dit extra hoofdstuk leert hoe je Microsoft Office 2016 installeert, hoe je achteraf onderdelen bij installeert of verwijdert.
- **Afspraken m.b.t. naamgeving**
Indien we macro's maken en programmeren, beginnen we de naam van het besturingselement met een prefix dat de aard van het besturingselement typeert. We geven een lijst met prefixen.

Je vindt in de startmap ook een werkmap *Functies-Nederlands-Engels.xlsx* met functies in Excel, in het Nederlands en in het Engels.

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
AFSPRAKEN	2
INHOUDSOPGAVE	3
1 WAT-ALS-ANALYSE	11
1.1 Inleiding	11
1.2 Gegevenstabellen	11
1.2.1 Voorbeeld.....	11
1.2.2 Gegevenstabel met één invoervariabele.....	12
1.2.3 Herrekenen van een werkblad.....	13
1.2.4 Een invoervariabele maar meerdere formules.....	14
1.2.5 Gegevenstabel met twee invoervariabelen.....	15
1.2.6 Cellen onzichtbaar maken.....	16
1.3 Scenariobeheer	16
1.3.1 Een begroting opstellen.....	16
1.3.2 Naam geven aan de invoervariabelen.....	17
1.3.3 Een scenario toevoegen.....	18
1.3.4 Een gunstig scenario toevoegen.....	20
1.3.5 Een derde scenario maken.....	20
1.3.6 Een scenario weergeven m.b.v. het dialoogvenster <i>Scenariobeheer</i>	21
1.3.7 Een scenario weergeven in de <i>Werkbalk Snelle toegang</i>	21
1.3.8 Een scenario bewerken.....	22
1.3.9 Een rapport maken.....	22
1.4 Doelzoeken	24
1.4.1 Het voorbeeld.....	24
1.4.2 Opmerking.....	25
1.5 Oplosser	25
1.5.1 Installeren van Oplosser.....	25
1.5.2 Openen van het voorbeeld.....	26
1.5.3 Oplosser starten.....	27
1.5.4 Randvoorwaarden toevoegen.....	29
1.5.5 Opslaan van de parameters.....	29
1.6 Een tweede voorbeeld van Oplosser	30
1.6.1 Maximale winst op elektronische apparaten.....	30
1.6.2 Uitwerking met Oplosser.....	31
1.7 Invoegtoepassingen verwijderen	33
1.8 Oefeningen	33
2 GEGEVENSVALIDATIE	39
2.1 Inleiding	39
2.2 Een keuzelijst in een werkblad	39
2.2.1 Het voorbeeld.....	39
2.2.2 Kopiëren van de opmaak.....	42
2.2.3 De prijs zoeken.....	43
2.2.4 Opmerkingen.....	44
2.3 Valideren van een datum	45
2.4 Een waarschuwing i.p.v. een foutmelding	45
2.5 Invoerberichten	46
2.6 Formules controleren	47
2.7 Enkele bijkomende kleine voorbeelden	48
2.7.1 Lengte van een tekst.....	48
2.7.2 Invoer met een formule valideren.....	48

2.8	Verwijderen van gegevensvalidatie	49
2.9	Afhankelijke gegevensvalidatie	50
2.9.1	Probleemstelling.....	50
2.9.2	De functie INDIRECT()	51
2.9.3	Afhankelijke gegevensvalidatie.....	52
2.9.4	Mogelijk probleem	53
2.10	Oefeningen	54
3	BESTURINGSELEMENTEN OP HET WERKBLAD.....	57
3.1	Inleiding	57
3.2	Het tabblad Ontwikkelaars.....	57
3.3	Overzicht van de formulierbesturingselementen	58
3.4	Het formulierbesturingselement <i>Kringveld</i>	60
3.4.1	Voorbeeld	60
3.4.2	Een kringveld tekenen.....	60
3.4.3	Besturingselement opmaken	60
3.4.4	Uittesten van het besturingselement	61
3.5	Formulierbesturingselementen gebruiken bij een grafiek.....	62
3.5.1	Probleemstelling.....	62
3.5.2	Uitwerking.....	62
3.6	Taakvenster <i>Selectie</i>.....	65
3.7	ActiveX-besturingselementen	65
3.8	Een selectievakje gebruiken	66
3.8.1	Het selectievakje tekenen.....	66
3.8.2	Eigenschappen.....	66
3.8.3	Uittesten van de knop	68
3.8.4	De werkmap aanpassen	68
3.9	Keuzelijst met invoervak	69
3.9.1	Aanmaken van een keuzelijst	69
3.9.2	Uittesten.....	70
3.9.3	Een besturingselement opmaken	70
3.10	Vaststellen welke typen besturingselementen het werkblad bevat	71
3.11	Formules controleren.....	72
3.11.1	Broncellen aanwijzen	72
3.11.2	Doelcellen aanwijzen	73
3.11.3	Formules weergeven.....	73
3.11.4	Foutcontrole	74
3.11.5	Jammer maar.....	74
3.12	Selecteren speciaal	75
3.12.1	Constanten of formules aangeven.....	75
3.12.2	Verschillen in de formules	75
3.12.3	Gelukkig.....	76
3.13	Oefeningen	76
4	INTEGRATIE MET ANDERE PAKKETTEN.....	79
4.1	Inleiding	79
4.2	Exporteren van gegevens in Access naar Excel	79
4.3	Exporteren van gegevens van Word naar Excel	81
4.4	Gegevens uit Excel exporteren naar Access	82
4.5	Gegevens uit Excel kopiëren naar Word.....	86
4.6	Een Excel-bestand insluiten in Word	88
4.7	Een Excel-bestand koppelen in Word	90
4.7.1	Keuzelijst Object	90
4.7.2	Plakken speciaal.....	91
4.7.3	Koppeling bijwerken	92
4.7.4	Koppelingen beheren	92
4.8	Een Excel-bestand koppelen in Access.....	93
4.9	Een PowerPoint-presentatie koppelen in Excel	94

4.10	Oefeningen	95
5	MACRO'S	97
5.1	Inleiding	97
5.2	Het tabblad Ontwikkelaars	97
5.3	Beveiligingsniveau	98
5.4	Opnemen van een macro	100
5.5	De macro uitvoeren	104
5.5.1	De macro starten vanuit het lint	104
5.5.2	Fout bij de uitvoering?.....	104
5.5.3	Uitvoeren m.b.v. de sneltoets.....	105
5.6	Relatieve of absolute verwijzingen gebruiken	106
5.6.1	Macro opnemen, tweede voorbeeld	106
5.6.2	De macro uitvoeren	106
5.6.3	Relatieve of absolute verwijzingen gebruiken	107
5.7	Sneltoets wijzigen	108
5.8	Een macro toekennen aan een knop in de <i>Werkbalk Snelle toegang</i>	109
5.9	Een macro koppelen aan een knop in het werkblad	110
5.9.1	Een knop tekenen.....	110
5.9.2	Een macro toewijzen aan een knop	111
5.9.3	Besturingselement opmaken	112
5.9.4	De grootte of de plaats wijzigen.....	112
5.10	Een macro koppelen aan een grafisch object	113
5.11	Een werkmap met macro's opslaan	113
5.11.1	Een macro maken in de werkmap	113
5.11.2	Opslaan van de werkmap.....	115
5.11.3	Macro in een andere werkmap gebruiken?.....	115
5.12	Personal.xlsb opslaan	116
5.13	Een werkmap met macro's openen	116
5.14	Verwijderen van een macro	118
5.14.1	Macro in een werkmap	118
5.14.2	Macro in de persoonlijke werkmap	118
5.14.3	Proberen macro uit te voeren die verwijderd is	119
5.14.4	Verwijderen knop Werkbalk Snelle toegang	119
5.15	Oefeningen	120
6	INLEIDING TOT VISUAL BASIC FOR APPLICATIONS	123
6.1	Inleiding	123
6.2	Een macro opnemen	124
6.3	De Visual Basic-omgeving	125
6.3.1	De Visual Basic Editor	125
6.3.2	Projectverkenner	125
6.3.3	Het eigenschappenvenster	126
6.3.4	Codevenster	126
6.4	De programmacode	127
6.4.1	Een subprocedure.....	127
6.4.2	Commentaar.....	128
6.4.3	Help voor VBA.....	128
6.4.4	Cursorbesturingstoetsen	129
6.4.5	En de betekenis?	129
6.5	Toch fout	131
6.6	Een oplossing... en een techniek	133
6.7	Debuggen van programmacode	135
6.7.1	Programmacode stap voor stap uitvoeren	135
6.7.2	Het venster Direct	136
6.8	Oefeningen	137

7	HET OBJECTENMODEL VAN EXCEL.....	139
7.1	Inleiding	139
7.2	Objecten, collecties en objectenhierarchie.....	139
7.2.1	Objecten	139
7.2.2	Collecties	140
7.3	Het object Application en de collectie Workbooks.....	140
7.3.1	Eigenschappen van het object Application	140
7.3.2	De collectie Workbooks	141
7.3.3	Objecten in de hiërarchie weergeven of weglaten.....	142
7.3.4	Methode	142
7.4	Het object Worksheet en de collectie Worksheets	142
7.4.1	Eigenschappen opvragen.....	142
7.4.2	Eigenschappen een waarde geven.....	143
7.4.3	Methoden.....	144
7.5	Het object Range	145
7.5.1	Verwijzen naar een object van het type Range met de eigenschap Range().....	145
7.5.2	De eigenschap <i>Cells</i>	147
7.5.3	De eigenschap <i>Offset</i>	148
7.5.4	De methoden <i>Select</i> , <i>Copy</i> en <i>Paste</i>	148
7.5.5	De methoden <i>ClearContents</i> , <i>Clear</i> en <i>Delete</i>	149
7.6	R1C1-notatie.....	149
7.7	Het objectenoverzicht	150
7.7.1	Het objectenoverzicht	150
7.7.2	Verwijzingen.....	152
7.8	Veel voorkomende eigenschappen en methoden	153
7.9	Oefeningen	153
8	SUB- EN FUNCTIEPROCEDURES IN VBA	157
8.1	Inleiding	157
8.2	Een zelfgedefinieerde functie.....	157
8.2.1	Een bijkomende module in <i>Personal.xlsb</i>	157
8.2.2	Een functie om een decimaal weergegeven uur om te zetten naar een weergave in uren, minuten en seconden	158
8.2.3	Een functieprocedure	160
8.2.4	Compileren van de code	160
8.2.5	Oproepen van de functie	161
8.3	Variabelen	162
8.4	Gegevenstypen in VBA	162
8.5	Declareren van variabelen	164
8.5.1	De instructie <i>Dim</i>	164
8.5.2	Persoonlijke variabelen	164
8.5.3	Openbare variabelen.....	165
8.5.4	Statische variabelen	166
8.5.5	Declareren is niet verplicht, tenzij	166
8.5.6	Naamgeving	167
8.6	Het statement <i>Let</i>	167
8.7	Operatoren	168
8.7.1	Rekenkundige operatoren.....	168
8.7.2	Operatoren voor tekenreeksen	168
8.8	Ingebouwde functies	169
8.8.1	<i>Int()</i> en <i>Fix()</i>	169
8.8.2	Functies om te converteren.....	169
8.8.3	<i>Round()</i>	170
8.8.4	Uittesten van functies	170

8.9 Een subprocedure	170
8.9.1 Definitie en voorbeeld	170
8.9.2 De subprocedure aanmaken	171
8.9.3 De procedure <i>AanmakenVoettekst</i>	171
8.9.4 InputBox()	173
8.9.5 De macro <i>TonenAfdrukvoorbeeld</i> maken	174
8.9.6 Het geheel uittesten	174
8.10 InputBox()	175
8.11 Constanten	175
8.11.1 Symbolische constanten	176
8.11.2 Ingebouwde constanten	176
8.12 Modules en procedures	176
8.12.1 Syntaxis van een subprocedure	177
8.12.2 Syntaxis van een functieprocedure	177
8.12.3 Bereik van variabelen en constanten	177
8.13 Objectvariabelen	178
8.13.1 Een objectvariabele declareren	178
8.13.2 Union, Intersect	179
8.13.3 De eigenschap <i>Range</i> toegepast op een object van het type <i>Range</i> ..	180
8.13.4 Een gebied als een verzameling van	180
8.14 Enkele tips bij het editeren	181
8.14.1 Ctrl+ <spatiebalk>	181
8.14.2 Een blok programmacode in commentaar plaatsen	181
8.15 Oefeningen	182
9 CONTROLESTRUCTUREN IN VBA	185
9.1 Inleiding	185
9.2 De selectie	185
9.2.1 Programmacode	185
9.2.2 Testen	186
9.2.3 Korte uitleg	186
9.2.4 Testen in het venster Direct	187
9.3 De functie MsgBox()	188
9.4 Het If-statement	190
9.4.1 Syntaxis	190
9.4.2 Voorbeeld 1	190
9.4.3 Voorbeeld 2	191
9.5 Relationale operatoren	192
9.6 Logische operatoren	192
9.7 Ingebouwde functies	192
9.7.1 Left()	192
9.7.2 Right()	193
9.7.3 Mid()	193
9.7.4 Len()	193
9.7.5 UCase()	193
9.7.6 LCase()	193
9.7.7 VarType()	193
9.7.8 IsEmpty()	194
9.7.9 IsNull()	194
9.8 Het Select/Case-statement	195
9.8.1 Een voorbeeld	195
9.8.2 Aanmaken van de macro	195
9.8.3 Aanmaken van de subprocedure	196
9.8.4 Aanmaken van een opdrachtknop	196
9.8.5 Syntaxis	197
9.8.6 Nog een voorbeeld	197

9.9	Het For/Next-statement	198
9.9.1	Het voorbeeld	198
9.9.2	Aantallen per dag	199
9.9.3	Programmacode	199
9.9.4	Let op: niet automatisch herrekend	199
9.9.5	En voor de tweede week?	200
9.9.6	De syntaxis	200
9.9.7	De aantallen per week	201
9.9.8	De formules voor de aantallen per balie	201
9.10	De (gewone) iteratie	202
9.10.1	Het voorbeeld	202
9.10.2	Programmacode	203
9.11	Do While/Loop en andere lussen	204
9.12	Enkele datumfuncties	205
9.12.1	De functie Now()	205
9.12.2	De functies Year(), Month(), Day()	205
9.12.3	De functie DateSerial()	205
9.12.4	De functie Weekday()	205
9.12.5	De functie CDate()	206
9.12.6	De functie IsDate()	206
9.13	De functie Format	207
9.13.1	Weergave van getallen	207
9.13.2	Weergave van tijd en datum	209
9.13.3	Opletten met datums in programmacode	211
9.13.4	Strings	212
9.14	De instructie For Each/Next	212
9.14.1	Syntaxis	212
9.14.2	Een eerste uitgewerkt voorbeeld	213
9.14.3	Een tweede voorbeeld	214
9.15	Toch nog een opmerking	215
9.16	Oefeningen	216
10	ARRAYS	219
10.1	Inleiding	219
10.2	Arrays	219
10.2.1	Een voorbeeld	219
10.2.2	Declaratie van een array	221
10.2.3	Eéndimensionaal?	221
10.3	Meerdimensionale arrays	221
10.3.1	Voorbeeld	221
10.3.2	Syntaxis statements Public, Private, Dim en Static	222
10.3.3	Meerdimensionaal?	222
10.4	Dynamische arrays	222
10.5	De functie Array()	223
10.6	Oefeningen	223
11	MEER OVER PROCEDURES EN DEBUGGEN	225
11.1	Inleiding	225
11.2	Parameters van een procedure	225
11.3	ByVal en ByVal	226
11.4	Optionele parameters	227
11.5	Een array van parameters	228
11.6	Enkele ingebouwde functies	229
11.6.1	IsMissing()	229
11.6.2	LTrim(), RTrim() en Trim()	229
11.7	Benoemde argumenten	229

11.8 Fouten opsporen	230
11.8.1 Een onderbrekingspunt	230
11.8.2 De volgende stap	231
11.8.3 Snelcontrole	231
11.8.4 Macro hervatten	232
11.8.5 Stap over	232
11.8.6 Verwijderen van een breakpoint	232
11.9 Een controle-expressie toevoegen	232
11.9.1 Een controle-expressie toevoegen	232
11.9.2 Controle-expressies verwijderen	233
11.10 On Error Goto	234
11.10.1 Een voorbeeld	234
11.10.2 Toch niet foutloos?	235
11.10.3 Het statement On Error Goto	235
11.10.4 Een foutafhandelingsroutine in het voorbeeld	236
11.10.5 Het statement Resume	236
11.11 Oefeningen	237
12 FORMULIEREN MAKEN	239
12.1 Inleiding	239
12.2 Een formulier toevoegen	239
12.2.1 Vertreksituatie	239
12.2.2 Een formulier toevoegen	239
12.2.3 Eigenschappen instellen	240
12.2.4 Tonen van het formulier	240
12.2.5 De Werkset Besturingselementen	241
12.3 Besturingselementen in een formulier	242
12.3.1 Een label in een formulier toevoegen en instellen	242
12.3.2 Een tekstvak toevoegen en de eigenschappen instellen	243
12.3.3 Kopiëren van besturingselementen	243
12.3.4 Een besturingselement verwijderen	244
12.3.5 Een opdrachtknop	244
12.4 Tabvolgorde	244
12.5 Besturingselementen koppelen aan een cel	245
12.6 Een formulier tonen	245
12.6.1 Knop toevoegen in het blad <i>Factuur</i>	245
12.6.2 Uittesten van de knop	246
12.7 Een waarde in een besturingselement plaatsen	247
12.8 Gegevens invullen	248
12.8.1 Gegevens in het formulier opslaan in het werkblad	248
12.8.2 Sluiten van het dialoogvenster	249
12.8.3 Controle of een veld is ingevuld	249
12.8.4 Uittesten	249
12.8.5 De knop Annuleren	250
12.9 Automatisch starten van de macro	250
12.10 Andere besturingselementen	250
12.10.1 Aanmaken van een dialoogvenster met een keuzelijst	250
12.10.2 Eigenschappen van de keuzelijst	251
12.10.3 Een macro aanmaken om de keuzelijst te testen	251
12.11 Ingebouwde dialoogvensters	251
12.12 Oefeningen	253
13 INTERACTIE MET ANDERE TOEPASSINGEN MET VBA	255
13.1 Inleiding	255
13.2 Interactie met Word	255
13.2.1 Het document in Word	255
13.2.2 De werkmap in Excel	257

13.2.3	Een verwijzing naar een toepassing opnemen.....	257
13.2.4	Een nieuw object maken	258
13.2.5	Instructies in Word	258
13.2.6	Instructies in Excel	260
13.2.7	Samenvoegen van de code	260
13.2.8	Uittesten.....	262
13.2.9	Een bestaand object gebruiken.....	262
13.3	Een lijst met lettertypen	262
13.3.1	Wat willen we?.....	262
13.3.2	Programmacode	262
13.3.3	Uittesten en bewaren.....	263
13.4	Oefeningen	263
	TREFWOORDENREGISTER	265